

2015

DELÅRSRAPPORT 4. KVARTAL

VISJON, VERDIER OG MÅL

Visjon

SpareBank 1 Ringerike Hadeland – den anbefalte banken

Verdier

Nær – Dyktig – Engasjert – Fremtidsrettet

Strategisk hovedmålsetning

Vi skal være et lønnsomt og solid finanskonsern som er attraktiv for kunder, egenkapitalbevisiere, medarbeidere og lokalsamfunnet. Den overordnede strategien skal gjenspeile disse ambisjonene.

04	HOVEDTALL	24	8. ANDRE EIENDELER
06	STYRETS BERETNING	24	9. GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER OG ANSVARLIG LÅNEKAPITAL
DELÅRSREGNSKAP		25	10. ANNEN GJELD OG BALANSEFØRTE FORPLIKTELSE
12	RESULTATREGNSKAP	26	11. KAPITALDEKNING
14	BALANSE	28	12. EGENKAPITALBEVISEIERE OG SPREDNING AV EGENKAPITALBEVIS PER 30.09.2015
15	ENDRING I EGENKAPITAL	29	13. SEGMENTINFORMASJON
17	KONTANTSTRØMOPPSTILLING	30	14. SPAREBANK 1 BOLIGKREDITT AS M.V.
NOTER TIL REGNSKAPET		32	15. VURDERING AV VIRKELIG VERDI PÅ FINANSIELLE INSTRUMENTER
19	1. REGNSKAPSPRINSIPPER	34	16. FINANSIELLE INSTRUMENTER OG MOTREGNING
19	2. VIKTIGE REGNSKAPSESTIMATER OG SKJØNNSMESSIGE VURDERINGER	35	17. KJØP AV VIRKSOMHET
19	3. FINANSIELL RISIKO	36	RESULTATER FRA KVARTALSREGNSKAPENE
20	4. TAP PÅ UTLÅN, GARANTIER M.V.	38	ERKLÆRING I HENHOLD TIL VERDIPAPIRHANDELLOVENS § 5-6
22	5. BRUTTO UTLÅN FORDELT PÅ SEKTOR OG NÆRING		
22	6. INNSKUDD FORDELT PÅ SEKTOR OG NÆRING		
23	7. FINANSIELLE DERIVATER		

HOVEDTALL

RESULTATSAMMENDRAG (Hele tusen kroner)	31.12.2015	%	31.12.2014	%
Netto renteinntekter	311 126	1,60	302 793	1,63
Netto provisjons- og andre inntekter	268 616	1,38	223 226	1,20
Netto avkastning på finansielle investeringer	39 309	0,20	114 604	0,62
Sum inntekter	619 051	3,18	640 623	3,44
Sum driftskostnader	327 808	1,68	279 944	1,50
Driftsresultat før tap	291 244	1,50	360 678	1,94
Tap på utlån og garantier	3 476	0,02	381	0,00
Resultat før skatt	287 768	1,48	360 297	1,94
Skattekostnad	61 999	0,32	71 789	0,39
Periodens resultat	225 769	1,16	288 508	1,55
Poster som ikke vil bli reklassifisert til resultat				
Aktuarielle gevinster og tap vedrørende ytelsespensjon	46 917	0,2	- 66 339	-0,36
Andre inntekter og kostnader tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	7 426	0,04	- 2 988	-0,02
Skattekostnad	-12 668	-0,1	17 912	0,10
Poster som vil bli reklassifisert til resultat				
Endring i virkelig verdi for investeringer tilgjengelig for salg	20 481	0,11	- 8 341	-0,04
Andre inntekter og kostnader tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	-	-	25	-
Sum øvrige resultatposter ført mot egenkapitalen	62 157	0,32	- 59 732	-0,32
Totalresultat	287 926	1,48	228 776	1,23

NØKKELTALL	31.12.2015	31.12.2014
Lønnsomhet		
Egenkapitalavkastning ¹	8,6 %	11,5 %
Egenkapitalavkastning (totalresultat)	10,9 %	9,1 %
Kostnadsprosent (morbank) ²	49,2 %	41,5 %
Kostnadsprosent (konsern) ²	53,0 %	43,7 %
Balansetall		
Brutto utlån til kunder	16 797 454	15 543 065
Brutto utlån til kunder inkl. SpareBank 1 Boligkreditt	22 510 093	20 651 034
Innskudd fra kunder	12 370 473	11 583 933
Innskuddsdekning	73,6 %	74,5 %
Utlånsvekst siste 12 måneder	8,1 %	5,1 %
Utlånsvekst inkl. SpareBank 1 Boligkreditt	9,0 %	5,6 %
Innskuddsvekst siste 12 måneder	6,8 %	9,1 %
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	19 464 082	18 614 910
Forvaltningskapital	19 736 036	19 192 129
Forvaltningskapital inkl. SpareBank 1 Boligkreditt	25 448 675	24 300 099
Tap og mislighold i % av brutto utlån		
Tapsprosent utlån ³	0,0 %	0,0 %
Misligholdte engasjement i % av brutto utlån	0,4 %	0,7 %
Andre tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån	0,1 %	0,2 %
Soliditet		
Kapitaldekningsprosent	17,2 %	17,8 %
Kjernekapitaldekningsprosent	16,5 %	17,3 %
Ren kjernekapitalprosent	16,5 %	17,3 %
Kjernekapital	2 134 634	2 054 515
Netto ansvarlig kapital	2 216 195	2 120 634
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)	9,7 %	9,5 %
Kontor og bemanning		
Antall kontor	8	8
Antall årsverk	223,4	172,6
Egenkapitalbevis	31.12.2015	31.12.2014
Egenkapitalbevisbrøk	97,19 %	97,19 %
Børskurs	175,50	155,00
Børsverdi mill. kr	2 448	2 162
Bokført egenkapital per egenkapitalbevis	187,99	178,08
Resultat pr egenkapitalbevis (kr) (morbank) ⁴	12,90	17,52
Resultat pr egenkapitalbevis (kr) (konsern) ⁴	15,60	20,01
Utbytte pr egenkapitalbevis (kr)	7,80	10,00
Pris / Resultat per egenkapitalbevis annualisert	11,25	7,75
Pris / Bokført egenkapital	0,93	0,84

1. Ordinært resultat i prosent av gjennomsnittlig egenkapital

2. Sum kostnader i prosent av sum driftsinntekter

3. Netto tap i prosent av brutto utlån hittil i år, annualisert

4. Overskudd hittil i år eks. ikke-kontrollerende eierinteresser multiplisert med egenkapitalbevisprosenten og dividert på gjennomsnittlig antall egenkapitalbevis.

STYRETS BERETNING

Delårsregnskap per 4. kvartal 2015

Foreløpig årsregnskap

(Konserntall unntatt kapitaldekning. Tall i parentes gjelder tilsvarende periode i fjor hvis ikke annet er angitt).

Hovedtall fra regnskapet per 31. desember 2015

- Resultat: 225,8 mill. kroner (288,5 mill. kroner)
- Resultat før skatt: 287,8 mill. kroner (360,3 mill. kroner)
- Egenkapitalavkastning: 8,6 % (11,5 %)
- Tap på utlån: 3,5 mill. kroner (0,4 mill. kroner)
- 12-måneders vekst i utlån inkl. lån overført SpareBank 1 Boligkreditt: 9,0 % (5,6 %)
- 12-måneders vekst i innskudd: 6,8 % (9,1 %)
- Ren kjernekapitaldekning: 16,5 % (17,3 %)
- Resultat per egenkapitalbevis: 15,60 kroner (20,01 kroner)

I 2014 ble det inntektsført en gevinst på salg av bankens aksjer i Nets A/S med 14,1 mill. kroner i tillegg til et ekstraordinært utbytte fra SamSpar Bankinvest II AS på 19,3 mill. kroner.

Hovedtall fra regnskapet for 4. kvartal 2015

- Resultat: 48,8 mill. kroner (63,5 mill. kroner)
- Resultat før skatt: 60,3 mill. kroner (77,3 mill. kroner)
- Egenkapitalavkastning: 7,4 % (10,0 %)
- Tap på utlån: 2,2 mill. kroner (-0,2 mill. kroner)
- Resultat per egenkapitalbevis: 3,39 kroner (4,42 kroner).

God vekst og lønnsom drift per 31. desember 2015

Hovedtrekk

- Meget god inntekts- og resultatutvikling i eiendomsmeglervirksomheten bidrar sammen med det nye datterselskapet SpareBank 1 Økonomihuset til økning i andre driftsinntekter
- God innskuddsvekst og utlånsvekst
- Effektiv drift
- Fortsatt lave tap
- Sterk soliditet, god innskuddsdekning og god tilgang på likviditet.

Resultat

SpareBank 1 Ringerike Hadeland-konsernet oppnådde per 31. desember 2015 et overskudd på 225,8 mill. kroner (288,5 mill. kroner) og en avkastning på egenkapitalen på 8,6 % (11,5 %). Resultat før skatt ble 287,8 mill. kroner (360,3 mill. kroner). Innarbeidelse av resultatet fra SpareBank 1 Økonomihuset fra 2. kvartal 2015 sammen med god utvikling i eiendomsmeglervirksomheten har bidratt positivt til resultatet. Det har i 2015 vært noe lavere resultater i selskap i SpareBank 1-alliansen sammenlignet med fjoråret.

Resultat før skatt i 4. kvartal isolert ble 60,3 mill. kroner (77,3 mill. kroner). Kvartalsresultatet preges av:

- Meget god utlånsvekst
- Lave tap
- Bokført urealisert tap på fastrenteportefølje på 10,5 mill. kroner.
- Gode resultater fra datterselskaper, men noe svakere resultater fra felleskontrollert virksomhet.

Avkastning på egenkapitalen i kvartalet ble 7,4 % (10,0 %).

Konsernets samlede inntekter utgjorde per 31. desember 2015 619,1 mill. kroner (640,6 mill. kroner). Netto renteinntekter har en moderat økning fra fjoråret, mens økningen i andre driftsinntekter er betydelig hovedsakelig grunnet gode resultater i datterselskaper. Inntekter fra SpareBank 1 Økonomihuset er innarbeidet fra og med 2. kvartal 2015.

Avkastning på finansielle eiendeler ble 39,3 mill. kroner (114,6 mill. kroner), hvorav inntekter fra eierinteresser utgjorde 43,9 mill. kroner (63,1 mill. kroner).

Forslag til overskuddsdisponering

Det er morbankens regnskap som danner grunnlag for disponering av årsoverskuddet. Morbankens resultat inkluderer mottatt utbytte fra datterselskap og felleskontrollert virksomhet. I konsernregnskapet foretas full konsolidering av datterselskap, mens resultatandel fra felleskontrollert virksomhet konsolideres etter egenkapitalmetoden. Årsoverskudd til disponering fremkommer etter endringer i fond for urealiserte gevinster på 3,8 mill. kroner. Samlet beløp til disponering er 189 mill. kroner. Resultatet er fordelt mellom grunnfondet og egenkapitalbevisene i henhold til deres respektive andel av egenkapitalen, slik at utbytte og avsetning til utjevningsfond utgjør 97,19 % av det disponerte resultatet.

Styret foreslår overfor bankens representantskap et kontantutbytte på 7,80 kroner per egenkapitalbevis. Dette gir en utdelingsgrad på 50,0 % av egenkapitalbevisene andel av konsernets resultat i 2015. Dette er i tråd med bankens langsiktige utbyttepolitikk som sier at minst halvparten av konsernets årsresultat skal deles ut i utbytte.

Netto renteinntekter

Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter per 31. desember 2015 utgjorde 311,1 mill. kroner (302,8 mill. kroner). Det er per 31. desember 2015 kostnadsført 9,0 mill. kroner (8,5 mill. kroner) i sikringsfondsavgift klassifisert som rentekostnad.

I forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjorde rentenettoen per 31. desember 2015 1,60 % (1,63 %). Det generelle lave rentenivået i markedet, sammen med sterk konkurranse spesielt på boliglån, påvirker utviklingen i rentenettoen. Banken har allikevel hatt en god utvikling i netto renteinntekter gjennom året blant annet grunnet god vekst.

Rentenivået har gjennom hele året vist en fallende tendens ved at banken har tilpasset seg endringer i styringsrente samt konkurranse situasjonen. Banken reduserte utlåns- og innskuddsrenter med full effekt fra 10. mars 2015 og fra 1. mai 2015 ble innskuddsrenter på plasseringskonti og særvilkår for bedriftsmarkedskunder satt ned. Etter Norges Banks nedsettelse av styringsrenten i juni 2015 besluttet banken å redusere sine utlåns- og innskuddsrenter ytterligere. Rentenedsettelsen fra juni 2015 har hatt full effekt fra 25. august 2015. Etter Norges Bank ytterligere nedsettelse av styringsrenten i september 2015, besluttet banken å redusere sine utlåns- og innskuddsrenter tilsvarende med full effekt fra 27. november 2015. Reduksjonene forventes å få en tilnærmet nøytral påvirkning på netto renteinntekter.

Inntekter fra den overførte utlånsporteføljen til SpareBank 1 Boligkreditt føres som provisjonsinntekter. Per 31. desember 2015 utgjør disse provisjonsinntektene 55,2 mill.

kroner (64,8 mill. kroner). Netto renteinntekter inklusive ovennevnte provisjonsinntekter er 1,3 mill. kroner (0,3 %) lavere sammenlignet med tilsvarende periode i 2014.

Per 31. desember 2015 har banken solgt boliglån for 5.712,6 mill. kroner (5.108,0 mill. kroner) til SpareBank 1 Boligkreditt AS. Tilgjengelig volum for overføring var ved utgangen av perioden 1.431 mill. kroner.

Netto provisjonsinntekter og andre inntekter

Netto provisjonsinntekter og andre inntekter utgjorde per 31. desember 2015 268,6 mill. kroner (223,2 mill. kroner). SpareBank 1 Økonomihuset er inkludert i konsernresultatet fra og med 2. kvartal 2015 med netto driftsinntekter på 39,7 mill. kroner. Eieningsmegleren Ringerike Hadeland AS fortsetter den positive utviklingen og hadde netto driftsinntekter på 68,9 mill. kroner (61,9 mill. kroner) per 31. desember 2015.

Netto provisjonsinntekter økte med 1,7 mill. kroner. Nedgangen i provisjonsinntekter fra utlånsporteføljen solgt til SpareBank 1 Boligkreditt (-9,6 mill. kroner) er kompensert ved økning i inntekter fra betalingsformidling (+3,5 mill. kroner), og provisjon fra salg av forsikrings- og fondsprodukter (+6,8 mill. kroner).

Avkastning på finansielle investeringer

Netto avkastning på finansielle investeringer ble 39,3 mill. kroner (114,6 mill. kroner) noe som er 75,3 mill. kroner lavere enn fjoråret. Det kan nevnes at avkastning eksklusiv resultatandel i felleskontrollert virksomhet ble -4,6 mill. kroner (51,5 mill. kroner). I 2014 utgjorde gevinst ved salg av aksjer i Nets A/S 14,1 mill. kroner. Det ble i 3. kvartal 2014 bokført et ekstraordinært utbytte fra

SamSpar Bankinvest II AS på 19,3 mill. kroner. Banken har i 4. kvartal 2015 bokført 10,5 mill. kroner i urealiserte tap tilknyttet virkelig verdivurderingen av bankens fastrenteportefølje. Totale bokførte urealiserte tap på fastrenteporteføljen i 2015 er på 5,1 mill. kroner.

Eierandeler i felleskontrollert virksomhet

Banken har per 31. desember 2015 eierandeler i Samarbeidende Sparebanker AS (SamSpar) og Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS på henholdsvis 15,6 % og 20,8 %. Eierandelene er uendret i forhold til siste årsskifte og samme periode i fjor.

Konsernet resultatfører hvert kvartal en andel av selskapenes resultat tilsvarende bankens eierandel i det respektive selskap. Per 31. desember 2015 ga dette en ordinær inntekt på 43,9 mill. kroner (63,1 mill. kroner). Inntektsnedgangen skyldes resultatnedgang i BN bank og selskap i SpareBank 1 Gruppen. I morbanken inntektsføres utbytte mottatt fra de nevnte SamSpar-selskapene.

Styret i BN Bank ASA har besluttet å rendyrke banken som en personmarkedsbank og avvikle bedriftsmarkedsvirksomheten som består av utlån til næringseiendom.

Driftskostnader

Sum driftskostnader per 31. desember 2015 utgjorde 327,8 mill. kroner (279,9 mill. kroner). Driftskostnadene i morbanken er økt med 10,3 mill. kroner (4,6 %). Av dette er personalkostnader økt med 1,1 mill. kroner mens andre driftskostnader er økt med 9,2 mill. kroner, hovedsakelig grunnet en økning i IT-kostnader. Driftskostnader i SpareBank 1 Økonomihuset innregnet fra og med 2. kvartal 2015 utgjør 34,5 mill. kroner.

Målt i forhold til totale inntekter utgjorde driftskostnadene per 31. desember 2015 53,0 % (43,7 %). Konsernets målsetting er kostnadsprosent på maksimum 48 % innen 1. halvår 2018.

Tap og mislighold

Ved utgangen av 4. kvartal 2015 utgjorde netto tap på utlån og garantier 3,5 mill. kroner (0,4 mill. kroner). De gruppevis nedskrivningene er økt med 2,7 mill. kroner i 2015.

Brutto misligholdte utlån per 31. desember 2015 utgjorde 60,7 mill. kroner (115,6 mill. kroner), tilsvarende 0,4 % (0,7 %) av brutto utlån.

Taps- og misligholdssituasjonen er spesifisert i note 4. Etter styrets vurdering er bankens kredittrisiko moderat.

Endring i virkelig verdi for investeringer holdt for salg

Den 2. november 2015 ble det offentliggjort en avtale mellom Visa Europe Ltd. og Visa Inc. der Visa Inc. kjøper samtlige aksjer i Visa Europe Ltd. Visa Norge FLI er som gruppemedlem i Visa Europe også aksjonær i Visa Europe Ltd. Transaksjonen vil, dersom den gjennomføres, øke bokført verdi av egenkapitalen i Visa Norge FLI betydelig. SpareBank 1 Ringerike Hadeland er som medlem i Visa Norge FLI også deltaker i selskapet. Det er per 4.kvartal 2015 bokført en urealisert gevinst på 14,2 mill. kroner ført over bankens totalresultat, som tilsvarer beste estimat på virkelig verdi av bankens deltakelse i Visa Norge FLI.

Balanseutvikling

Forvaltningskapitalen var ved utgangen av 4. kvartal i år 19.736,0 mill. kroner, en økning på 2,8 % fra samme tidspunkt i fjor. Økningen skyldes i hovedsak økte utlån til

kunder. I tillegg til utlånsveksten i balansen er det som nevnt ovenfor solgt boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt. Kommentarer som omhandler vekst i utlån inkluderer utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt.

Brutto utlån har økt med 9,0 % (5,6 %) siste 12 måneder. 12-måneders veksten i brutto utlån til personkunder var 7,8 % (6,5 %) og 11,6 % (3,8 %) til bedriftskunder. Det kan nevnes at vi i 4.kvartal har overtatt BM lån i vårt markedsområde for totalt 375 mill. kroner fra BN-Bank. Dette utgjør 47 % av årsveksten for bedriftsmarkedsutlån.

Konsernets finansielle investeringer var 1.962 mill. kroner (1.884 mill. kroner) ved utgangen av 4. kvartal. Bokført verdi av børsnoterte aksjer og egenkapitalbevis utgjorde 6,5 mill. kroner (25,2 mill. kroner). Banken har solgt aksjer og egenkapitalbevis i løpet av de siste 12 månedene som ledd i strategien om å redusere markedsrisikoen i porteføljen.

Innskudd fra kunder økte i siste 12-månedersperiode med 6,8 % (9,1 %). Innskuddsdekningen ved utgangen av 4. kvartal var 73,6 % (74,5 %).

Det har vært god tilgang på markedsfinansiering i 2015. Den gjennomsnittlige løpetiden på bankens innlån er ved utgangen av 4.kvartal 2,75 år (2,82 år).

Kapitaldekning

Per 31. desember 2015 var bankens rene kjernekapitaldekning 16,5 % (17,3 %). Netto ansvarlig kapital utgjorde 2.216,2 mill. kroner (2.120,6 mill. kroner).

SpareBank 1 Ringerike Hadeland benytter standardmetoden for kredittrisiko og basismetoden for operasjonell risiko. Styret har

fastsatt mål for en ren kjernekapitaldekning for banken og konsernet på minimum 14,5 %. Dette tilsvarer kravet til ren kjernekapitaldekning per 30. juni 2016 for banker definert som systemkritiske. Det vises for øvrig til note 11.

Styret vurderer bankens soliditet til å være god og vil videreføre bankens vekststrategi.

Vesentlige transaksjoner med nærstående parter

Det har ikke vært gjennomført transaksjoner med nærstående parter som har hatt vesentlig betydning for virksomhetens stilling eller resultat i løpet av rapporteringsperioden.

Risikoforhold og utsiktene fremover

Kredittrisiko knyttet til utlånsporteføljen er bankens største risikoområde. Det har de siste årene vært lave tap på utlån og banken følger aktivt opp løpende engasjementer. Kreditter besluttet i henhold til bankens bevilgningsreglement. Overvåking av kredittrisikoen skjer gjennom risikoklassifiseringssystem utviklet i samarbeid med SpareBank 1 Gruppen. Tapsutviklingen er avhengig av den økonomiske utviklingen i Norge generelt og i bankens markedsområder spesielt. Hovedscenariot til Norges Bank og SSB er fremdeles «myk landing» og at oppbremsingen i norsk økonomi vil være relativt kortvarig. I vårt markedsområde observerer vi at arbeidsledigheten holder seg relativt stabilt på rundt 3 % og at antall konkurser har vært avtakende det siste året. Boligprisveksten har vært høy samtidig holder boligomsetningen seg på et relativt høyt nivå.

Det er økt usikkerhet knyttet til den generelle økonomiske utviklingen i Norge. Lav oljepris kombinert med kostnadskutt samt nedgang

i petroleumsinvesteringene har store effekter i petroleumssektoren. Banken har ingen direkte eksponering mot petroleumssektoren og har også begrenset indirekte eksponering gjennom leverandørleddet. Lav oljepris over lengre tid vil likevel trolig påvirke banken ved at dette vil medføre smitteeffekter til øvrige sektorer.

Fra det lave tapsnivået de siste årene er det sannsynlig at banken vil oppleve en viss økning i tap i kommende perioder. Banken er både inntjenings- og soliditetsmessig forberedt på dette og styret vurderer

kredittkvaliteten som generelt stabil og god. Som en del av regjeringens strategi for å dempe veksten i boligpriser og husholdningenes gjeld, er det fra 1. juli 2015 iverksatt forskrift om krav til nye utlån med pant i bolig. Styret forventer at de nye reglene vil redusere kundenes lånemuligheter og bidra til redusert vekst i bankenes boliglån.

Det er besluttet store løft i infrastrukturen i vår region for å knytte regionen nærmere opp mot Oslo, både gjennom utbedringer i RV4 og E16 og gjennom Ringeriksbanen. Byggestart for Ringeriksbanen er

kommunisert å være i 2019. Vi forventer god utvikling og god vekst i vår region, både som følge av befolkningsvekst og vekst i næringslivet som følge av disse forbedringene.

Styret er opptatt av kostnadseffektivitet i konsernet. Banken arbeider løpende med å tilpasse seg besluttede og forventede regelendringer blant annet innenfor likviditets- og soliditetsområdet.

Styret er godt fornøyd med konsernets resultat per 31. desember 2015.

Hønefoss, 3. februar 2016

I styret for SpareBank 1 Ringerike Hadeland

Jørn Prestkvern (sign)
Leder

Anne Cathrine Frøstrup (sign)

Bjørn Haugen Morstad (sign)

Svein Oftedal (sign)

Tommy Helgerud (sign)

Hege Marie Petlund (sign)

Liv Bente Kildal (sign)

Steinar Haugli (sign)
Adm. banksjef

DELÅRSREGNSKAP

Resultatregnskap

MORBANK					KONSERN				
4. kvartal 2014	4. kvartal 2015	01.01– 31.12.14	01.01– 31.12.15	(Hele tusen kroner)	Note	01.01– 31.12.15	01.01– 31.12.14	4. kvartal 2015	4. kvartal 2014
176 998	153 649	707 876	645 116	Renteinntekter		645 041	708 042	153 634	177 065
99 467	69 942	405 338	334 526	Rentekostnader		333 915	405 249	69 771	99 345
77 531	83 707	302 538	310 589	Netto renteinntekter		311 126	302 793	83 863	77 720
40 610	40 874	165 427	164 912	Provisjonsinntekter		164 912	165 427	40 874	40 610
2 965	2 181	10 302	8 079	Provisjonskostnader		8 079	10 302	2 181	2 965
1 003	909	6 881	4 017	Andre driftsinntekter		111 783	68 101	30 167	16 051
38 647	39 601	162 005	160 850	Netto provisjons- og andre inntekter		268 616	223 226	68 859	53 695
5	94	29 402	13 417	Utbytte		13 560	29 529	94	5
-	-	32 849	16 905	Inntekter av eierinteresser		43 938	63 054	11 331	15 833
119	-14 813	22 021	-18 189	Netto resultat fra andre finansielle investeringer		-18 189	22 021	-14 813	119
124	-14 719	84 272	12 134	Netto resultat fra finansielle eiendeler		39 309	114 604	-3 389	15 956
116 302	108 589	548 815	483 573	Sum inntekter		619 051	640 623	149 334	147 371
25 952	27 814	109 900	111 058	Personalkostnader		185 648	151 348	51 569	37 881
4 405	3 083	17 028	16 171	Ordinære avskrivninger		16 881	17 423	3 297	4 481
25 186	27 734	100 791	110 812	Andre driftskostnader		125 278	111 173	31 982	27 856
55 543	58 632	227 719	238 041	Sum driftskostnader		327 808	279 944	86 848	70 218
60 759	49 957	321 096	245 532	Resultat før tap		291 244	360 678	62 485	77 153
-174	2 152	381	3 476	Tap på utlån og garantier	4	3 476	381	2 152	-174
60 933	47 805	320 714	242 056	Resultat før skatt		287 768	360 297	60 333	77 327
13 935	11 155	69 250	56 929	Skattekostnad		61 999	71 789	11 505	13 846
46 998	36 650	251 464	185 127	Periodens resultat		225 769	288 508	48 828	63 482
-	-	-	-	Ikke-kontrollerende eierinteresser		1 957	1 368	123	80
3,27	2,55	17,52	12,90	Resultat pr. egenkapitalbevis		15,60	20,01	3,39	4,42

Utvidet resultatregnskap

MORBANK				KONSERN					
4. kvartal 2014	4. kvartal 2015	01.01– 31.12.14	01.01– 31.12.15	(Hele tusen kroner)	Note	01.01– 31.12.15	01.01– 31.12.14	4. kvartal 2015	4. kvartal 2014
64 986	36 650	251 464	185 127	Resultat for perioden		225 769	288 508	48 828	63 482
-	243	-65 171	45 738	<i>Poster som ikke vil bli reklassifisert til resultat</i>					
-	-	-	-	Aktuarielle gevinster og tap vedrørende ytelsespensjon		46 917	-66 339	1 421	-66 339
-	-	-	-	Andre inntekter og kostnader tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet		7 426	-2 988	1 085	-2 295
-	-66	17 596	-12 349	Skatt		-12 668	17 912	-384	17 912
-	-	-	-	<i>Poster som vil bli reklassifisert til resultat</i>					
-	1 937	-8 341	20 481	Endring i virkelig verdi for invest. holdt for salg		20 481	-8 341	16 185	3 640
-	-	-	-	Andre inntekter og kostnader tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet		-	25	-	25
-	2 115	-55 916	53 870	Sum øvrige resultatposter ført mot egenkapitalen		62 157	-59 732	18 307	-47 057
64 986	38 765	195 548	238 997	Totalresultat		287 926	228 776	67 135	16 424
	-	-	-	Herav ikke-kontrollerende eierinteresser		2 129	1 197	295	-90
4,53	-	13,63	16,65	Totalresultat pr. egenkapitalbevis		19,92	15,86	4,66	1,15

Balanse

MORBANK			KONSERN		
31.12.2014	31.12.2015	(Hele tusen kroner)	Note	31.12.2015	31.12.2014
105 372	112 504	Kontanter og fordringer på sentralbanker		112 504	105 372
1 456 714	634 447	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		634 449	1 456 720
15 545 107	16 799 341	Brutto utlån til og fordringer på kunder	5,15	16 797 454	15 543 065
-19 275	-19 499	- Individuelle nedskrivninger	4	-19 499	-19 275
-56 817	-59 544	- Nedskrivninger på grupper av utlån	4	-59 544	-56 817
15 469 014	16 720 298	Netto utlån til kunder		16 718 411	15 466 972
1 157 875	1 150 600	Sertifikater og obligasjoner	15	1 150 600	1 157 875
55 153	48 009	Finansielle derivater	7,15	48 009	55 153
438 030	484 405	Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	15	484 405	438 032
166 314	166 314	Investering i eierinteresser		327 589	288 339
15 983	63 983	Investering i konsernselskaper	17	-	-
87 880	78 064	Eiendom, anlegg og utstyr		83 718	92 650
44 698	32 447	Goodwill og andre immaterielle eiendeler		94 533	61 691
47 000	45 049	Andre eiendeler	8	81 817	69 325
19 044 035	19 536 121	Eiendeler		19 736 036	19 192 129
11 592 808	12 391 492	Innskudd fra og gjeld til kunder	6	12 370 473	11 583 933
4 536 046	4 190 705	Gjeld stiftet ved ustedelse av verdipapirer	9,15	4 190 705	4 536 046
33 896	36 630	Finansielle derivater	7,15	36 630	33 896
259 177	199 779	Annen gjeld og balanseførte forpliktelser	10	236 539	279 553
200 349	200 263	Ansvarlig lånekapital	9	200 263	200 349
16 622 276	17 018 869	Sum gjeld		17 034 610	16 633 777
1 394 665	1 394 665	Egenkapitalbevis		1 394 665	1 394 665
361 134	361 134	Overkursfond		361 134	361 134
446 644	553 963	Utjevningsfond		553 963	446 644
139 467	108 784	Avsatt utbytte		110 684	140 667
4 038	3 150	Avsatt til gaver		3 150	4 038
62 886	65 993	Grunnfond		65 993	62 886
885	885	Kompensasjonsfond		885	885
12 040	28 679	Annen egenkapital		207 181	144 591
-	-	Ikke-kontrollerende eierinteresser		3 772	2 843
2 421 759	2 517 251	Sum egenkapital	12	2 701 425	2 558 352
19 044 035	19 536 121	Gjeld og egenkapital		19 736 036	19 192 129

Endring i egenkapital

MORBANK

(Hele tusen kroner)	Eier- andels- kapital ¹	Overkurs- fond	Ut- jevnings- fond	Grunn- fonds- kapital	Komp.- fond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egen- kapital	Avsatt utbytte	Avsatt gaver	Sum egen- kapital
Egenkapital 01.01.14	1 394 665	361 134	387 782	61 180	885	42 195	-21 632	119 941	3 473	2 349 624
Periodens resultat	-	-	105 099	3 043	-	-182	-	139 467	4 038	251 465
Utvidede resultatposter										
Netto aktuarielle gevinster og tap	-	-	-46 238	-1 337	-	-	-	-	-	-47 575
Endring i virkelig verdi for investeringer holdt for salg	-	-	-	-	-	-8 341	-	-	-	-8 341
Sum utvidede resultatposter	-	-	-46 238	-1 337	-	-8 341	-	-	-	-55 916
Totalresultat	-	-	58 861	1 706	-	-8 523	-	139 467	4 038	195 549
Transaksjoner med eierne										
Utdelt utbytte for 2013	-	-	-	-	-	-	-	-119 941	-	-119 941
Utdelt gavefond 2013	-	-	-	-	-	-	-	-	-3 473	-3 473
Sum transaksjoner med eierne	-	-	-	-	-	-	-	-119 941	-3 473	-123 414
Egenkapital 31.12.14	1 394 665	361 134	446 644	62 886	885	33 672	-21 632	139 467	4 038	2 421 759
Periodens resultat	-	-	74 868	2 168	-	-3 843	-	108 784	3 150	185 127
Utvidede resultatposter										
Netto aktuarielle gevinster og tap	-	-	32 451	938	-	-	-	-	-	33 389
Endring i virkelig verdi for investeringer holdt for salg	-	-	-	-	-	20 481	-	-	-	20 481
Sum utvidede resultatposter	-	-	32 451	938	-	20 481	-	-	-	53 870
Totalresultat	-	-	107 319	3 106	-	16 638	-	108 784	3 150	238 997
Transaksjoner med eierne										
Utdelt utbytte for 2014	-	-	-	-	-	-	-	-139 467	-	-139 467
Utdelt gavefond 2014	-	-	-	-	-	-	-	-	-4 038	-4 038
Sum transaksjoner med eierne	-	-	-	-	-	-	-	-139 467	-4 038	-143 505
Egenkapital 31.12.15	1 394 665	361 134	553 963	65 992	885	50 310	-21 632	108 784	3 150	2 517 252

1. Pr 31.12.2015 består eierandelskapitalen av 13.946.652 egenkapitalbevis à NOK 100.

KONSERN

(Hele tusen kroner)	Eier- andels- kapital ¹	Overkurs- fond	Ut- jevnings- fond	Grunn- fonds- kapital	Komp.- fond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egen- kapital	Avsatt utbytte	Avsatt gaver	Sum	Ikke- kontroll- erende eier- interesser	Sum egen- kapital
Egenkapital 01.01.14	1 394 665	361 134	387 782	61 180	885	17 081	104 161	120 981	3 473	2 451 343	2 686	2 454 030
Periodens resultat	-	-	105 099	3 043	-	-182	34 475	140 667	4 038	287 140	1 368	288 508
Utvidede resultatposter												-
Netto aktuarielle gevinster og tap	-	-	-46 238	-1 337	-	-	-682	-	-	-48 257	-170	-48 427
Endring i virkelig verdi for investeringer holdt for salg	-	-	-	-	-	-8 341	-	-	-	-8 341	-	-8 341
Andre inntekter og kostnader tilknyttet felleskontrollert virksomhet	-	-	-	-	-	-	-2 963	-	-	-2 963	-	-2 963
Sum utvidede resultatposter	-	-	-46 238	-1 337	-	-8 341	-3 645	-	-	-59 562	-170	-59 732
Totalresultat	-	-	58 861	1 706	-	-8 523	30 830	140 667	4 038	227 578	1 198	228 776
Transaksjoner med eierne												
Utdelt utbytte for 2013	-	-	-	-	-	-	1 040	-120 981	-	-119 941	-1 040	-120 981
Utdelt gavefond 2013	-	-	-	-	-	-	-	-	-3 473	-3 473	-	-3 473
Sum transaksjoner med eierne	-	-	-	-	-	-	1 040	-120 981	-3 473	-123 414	-1 040	-124 454
Egenkapital 31.12.14	1 394 665	361 134	446 644	62 886	885	8 558	136 031	140 667	4 038	2 555 507	2 843	2 558 352
Periodens resultat	-	-	74 868	2 168	-	-3 843	36 785	110 684	3 150	223 812	1 957	225 769
Utvidede resultatposter												
Netto aktuarielle gevinster og tap	-	-	32 451	938	-	-	688	-	-	34 077	172	34 249
Endring i virkelig verdi for investeringer holdt for salg	-	-	-	-	-	20 481	-	-	-	20 481	-	20 481
Endring i virkelig verdi for investeringer holdt for salg	-	-	-	-	-	-	7 426	-	-	7 426	-	7 426
Sum utvidede resultatposter	-	-	32 451	938	-	20 481	8 115	-	-	61 985	172	62 157
Totalresultat	-	-	107 319	3 106	-	16 638	44 900	110 684	3 150	285 797	2 129	287 926
Transaksjoner med eierne												
Utdelt utbytte for 2014	-	-	-	-	-	-	1 200	-140 667	-	-139 467	-1 200	-140 667
Utdelt gavefond 2014	-	-	-	-	-	-	-	-	-4 038	-4 038	-	-4 038
Sum transaksjoner med eierne	-	-	-	-	-	-	1 200	-140 667	-4 038	-143 505	-1 200	-144 705
Egenkapital 31.12.15	1 394 665	361 134	553 963	65 992	885	25 196	181 985	110 684	3 150	2 697 654	3 772	2 701 425

1. Pr 31.12.2015 består eierandelskapitalen av 13.946.652 egenkapitalbevis à NOK 100.

Kontantstrømoppstilling

MORBANK			KONSERN	
01.01–31.12.14	01.01–31.12.15	(Hele tusen kroner)	01.01–31.12.15	01.01–31.12.14
-740 227	-1 257 455	Brutto utlån til kunder	-1 257 610	-740 375
659 326	597 214	Renteinnbetalinger på utlån til kunder	597 110	659 217
973 991	802 038	Innskudd fra kunder	800 252	969 038
-245 245	-192 805	Renteutbetalinger på innskudd fra kunder	-192 175	-245 207
-465 748	821 595	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	821 595	-465 748
17 942	17 620	Renter på utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	17 620	17 942
-112 328	-2 365	Sertifikater og obligasjoner	-2 365	-112 328
27 289	23 002	Renteinnbetalinger på sertifikater og obligasjoner	23 002	27 289
5 825	4 517	Renteutbetaling derivater	4 517	5 825
225 243	157 708	Provisjonsinnbetalinger	285 201	287 150
-104 097	-148 875	Utbetalinger til lønn	-232 364	-148 549
-96 192	-108 702	Andre utbetalinger til drift	-142 440	-102 890
-51 546	-66 075	Betalt skatt	-68 934	-52 946
2 772	5 992	Andre tidsavgrensninger	6 329	360
97 005	653 407	A Netto likviditetsendring fra operasjonelle aktiviteter	659 739	98 778
-19 628	-4 106	Investering i varige driftsmidler	-4 581	-20 489
4 383	-	Innbetaling fra salg av varige driftsmidler	-	4 383
-467 586	-94 018	Utbetaling til investeringer i aksjer og fond	-94 018	-467 586
562 154	28 730	Innbetaling fra salg av aksjer og fond	28 730	562 154
62 251	29 753	Utbytte fra investeringer i aksjer	25 096	62 378
141 574	-39 641	B Netto likviditetsendring investering	-44 773	140 841
950 000	948 000	Opptak av gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	948 000	950 000
-1 062 500	-1 281 500	Tilbakebetaling - utstedelse av verdipapirer	-1 281 500	-1 062 500
200 000	-	Opptak av ansvarlig lånekapital	-	200 000
-149 280	-123 692	Renteutbetalinger på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-123 692	-149 280
-3 360	-5 937	Renteutbetalinger på ansvarlig lånekapital	-5 937	-3 360
-56 000	-	Tilbakebetaling av lån fra kredittinstitusjoner	-	-56 000
-783	-	Renteutbetalinger på lån fra kredittinstitusjoner	-	-783
-123 414	-143 505	Utbetaling til utbytte og gavefond	-144 705	-124 454
-245 338	-606 634	C Netto likviditetsendring finansiering	-607 834	-246 378
-6 759	7 132	A + B + C Netto endring likvider i året	7 132	-6 759
112 132	105 372	Inngående likviditetsbeholdning	105 372	112 132
105 372	112 504	Utgående likviditetsbeholdning	112 504	105 372
-	-	Likviditetsbeholdning spesifisert	-	-
105 372	112 504	Kontanter og fordringer på sentralbanken	112 504	105 372
105 372	112 504	Likviditetsbeholdning sist i mnd	112 504	105 372

NOTER TIL REGNSKAPET

Note 1

Regnskapsprinsipper

Konsernet SpareBank 1 Ringerike Hadeland består av morbanken, datterselskapet Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS (80 % eierandel), datterselskapet SpareBank 1 Økonomihuset AS (100 % eierandel) og datterselskapet SpareBank 1 Økonomihuset IT-nett AS (100 % eierandel). SpareBank 1 Ringerike Hadeland sitt selskaps- og konsernregnskap er utarbeidet i samsvar med IAS 34 «Delårsrapportering».

Delårsregnskapet omfatter ikke all informasjon som kreves i et fullstendig årsregnskap og bør leses i sammenheng med årsregnskapet for 2014. Års- og delårsregnskapene er utarbeidet i samsvar med IFRS, godkjent av EU.

Alle tall er i hele 1.000 om ikke annet er angitt. Funksjonell valuta og presentasjonsvaluta er NOK.

Fra 01.01.2015 har banken endret klassifisering i balanseoppstillingen vedrørende påløpte renter. Påløpte renter klassifiseres nå sammen med hovedstol. Sammenligningstall er omarbeidet tilsvarende.

Note 2

Viktige regnskapsestimater og skjønnsmessige vurderinger

Ved utarbeidelse av delårsregnskapet foretar ledelsen estimer, skjønnsmessige vurderinger og tar forutsetninger som påvirker effekten av anvendelsen av regnskapsprinsipper. Dette vil derfor påvirke regnskapsførte beløp for eiendeler,

forpliktelser, inntekter og kostnader. I årsregnskapet er det redegjort nærmere for vesentlige estimer og forutsetninger i note 3 Kritiske estimer og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper.

Note 3

Finansiell risiko

Finansiell risiko og risikostyring er beskrevet i årsregnskapet blant annet i note 6, 7 til 14 (for kredittrisiko), note 15 (markedsrisiko) og note 16 og 17 (likviditetsrisiko) som sammen

med informasjon i denne delårsrapporten i all vesentlighet er dekkende for den finansielle risiko per 31.12.2015.

Note 4

Tap på utlån, garantier m.v.

Periodens tapskostnader

MORBANK			KONSERN	
31.12.14	31.12.15	(Hele tusen kroner)	31.12.15	31.12.14
-3 820	-332	Periodens endring i individuelle nedskrivninger	-332	-3 820
3 305	2 727	Periodens endring i gruppenedskrivninger	2 727	3 305
101	250	Periodens endring i amortiseringseffekter	250	101
682	1 076	Periodens konstaterte tap hvor det tidligere er tapsavsatt	1 076	682
1 626	1 151	Periodens konstaterte tap hvor det tidligere ikke er tapsavsatt	1 151	1 626
-1 513	-1 396	Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	-1 396	-1 513
381	3 476	Periodens tapskostnader	3 476	381

Individuelle nedskrivninger *

MORBANK			KONSERN	
31.12.14	31.12.15	(Hele tusen kroner)	31.12.15	31.12.14
24 385	20 546	Individuelle nedskrivninger ved 01.01	20 546	24 385
-682	-1 076	- konstaterte tap i perioden på utlån, garantier m.v. hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	-1 076	-682
-4 825	-3 425	- tilbakeføring av tidligere års nedskrivning	-3 425	-4 825
1 264	3 752	+ tapsavs. på engasjement hvor det tidligere ikke er tapsavsatt	3 752	1 264
251	121	+ økning i nedskrivninger på engasjement hvor det tidligere er gjort individuelle nedskrivninger	121	251
153	296	amortiseringseffekter	296	153
20 546	20 214	Individuelle nedskrivninger ved slutten av perioden	20 214	20 546

* Individuelle nedskrivninger på garantier er oppført i balansen under «Annen gjeld» og er pr. 31.12.15 på kr 715.000,-
Tilsvarende i fjor var kr 1.270.500,-

Gruppenedskrivninger

MORBANK			KONSERN	
31.12.14	31.12.15	(Hele tusen kroner)	31.12.15	31.12.14
53 512	56 817	Gruppenedskrivninger for dekning av tap på utlån, garantier m.v. IB	56 817	53 512
3 305	2 727	+ Periodens gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån, garantier m.v.	2 727	3 305
56 817	59 544	Gruppenedskrivninger for dekning av tap på utlån, garantier m.v. UB	59 544	56 817

Misligholdte engasjement

MORBANK			KONSERN	
31.12.14	31.12.15	(Hele tusen kroner)	31.12.15	31.12.14
115 584	60 701	Brutto misligholdte engasjement over 90 dager	60 701	115 584
-8 947	-11 559	Individuelle nedskrivninger	-11 559	-8 947
106 637	49 142	Netto misligholdte engasjement	49 142	106 637
7,7 %	19,0 %	Avsetningsgrad	19,0 %	7,7 %
0,7 %	0,4 %	Brutto misligholdte engasjement i % av brutto utlån	0,4 %	0,7 %

Øvrige tapsutsatte engasjement

MORBANK			KONSERN	
31.12.14	31.12.15	(Hele tusen kroner)	31.12.15	31.12.14
31 680	18 931	Øvrige tapsutsatte engasjement	18 931	31 680
-11 599	-8 656	Individuelle nedskrivninger	-8 656	-11 599
20 081	10 275	Netto tapsutsatte engasjement	10 275	20 081
36,6 %	45,7 %	Avsetningsgrad	45,7 %	36,6 %
0,2 %	0,1 %	Øvrige tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån	0,1 %	0,2 %

Note 5

Brutto utlån fordelt på sektor og næring

MORBANK			KONSERN	
31.12.14	31.12.15	(Hele tusen kroner)	31.12.15	31.12.14
-	-	Offentlig sektor	-	-
799 260	824 766	Primærnæringer	824 766	799 260
308 289	266 802	Industri	266 802	308 289
804 679	1 111 200	Bygg- og anleggsvirksomhet	1 111 200	804 679
208 556	214 581	Varehandel	214 581	208 556
118 642	91 271	Transport og lagring	91 271	118 642
128 127	136 532	Hotell og restaurantdrift	136 532	128 127
387 225	370 181	Forretningsmessig tjenesteyting	370 181	387 225
3 287 057	3 931 124	Omsetning/drift eiendommer	3 929 237	3 285 014
564 289	468 138	Diverse næringer	468 138	564 289
6 606 125	7 414 596	Sum næring	7 412 709	6 604 082
8 895 768	9 343 030	Lønnstakere o.l.	9 343 030	8 895 768
43 214	41 715	Påløpte renter, ikke sektorfordelt	41 715	43 214
15 545 107	16 799 341	Sum brutto utlån	16 797 454	15 543 065
-19 275	-19 499	Individuelle nedskrivninger	-19 499	-19 275
-56 817	-59 544	Gruppevisse nedskrivninger	-59 544	-56 817
15 469 014	16 720 298	Sum balanseført netto utlån	16 718 411	15 466 972

Note 6

Innskudd fordelt på sektor og næring

MORBANK			KONSERN	
31.12.14	31.12.15	(Hele tusen kroner)	31.12.15	31.12.14
349 487	269 011	Offentlig sektor	269 011	349 487
287 562	344 363	Primærnæringer	344 363	287 562
170 131	129 328	Industri	129 328	170 131
362 873	440 324	Bygg- og anleggsvirksomhet	440 324	362 873
341 916	349 670	Varehandel	349 670	341 916
103 194	155 417	Transport og lagring	155 417	103 194
56 921	41 854	Hotell og restaurantdrift	41 854	56 921
767 269	810 549	Forretningsmessig tjenesteyting	804 193	767 269
674 283	704 345	Omsetning/drift eiendommer	689 682	665 407
370 290	469 539	Diverse næringer	469 539	370 290
3 483 927	3 714 399	Sum næring	3 693 381	3 475 052
8 106 059	8 674 802	Lønnstakere o.l.	8 674 802	8 106 059
2 822	2 290	Påløpte renter, ikke sektorfordelt	2 290	2 822
11 592 808	12 391 492	Sum innskudd fra kunder	12 370 473	11 583 933

Note 7

Finansielle derivater

Generell beskrivelse:

Oppstillingen nedenfor viser virkelig verdi av bankens finansielle derivater bokført som eiendeler og gjeld samt nominelle verdier av kontraktene. Positiv markedsverdi av kontrakter blir bokført som eiendel, mens negativ markedsverdi blir bokført som gjeld. Kontraktsvolumet,

oppført brutto, viser størrelsen av derivatene underliggende eiendeler, og er grunnlaget for måling av endringer i virkelig verdi av bankens derivater. Det oppgitte volumet viser utestående volum av transaksjoner ved årets slutt og gir ingen indikasjon på markedsrisiko eller kredittrisiko. Alle derivater blir bokført til virkelig

verdi over resultatet. Gevinster blir ført som eiendeler og tap ført som gjeld for alle rentederivater.

Banken har ingen kontrakter som kvalifiserer for kontantstrømsikring.

Morbank og konsern

Alle beløp er like for morbank og konsern. Tall i hele tusen kroner.

Finansielle derivater

Til virkelig verdi over resultatet	31.12.2015			31.12.2014		
	Kontraktssum	Virkelig verdi		Kontraktssum	Virkelig verdi	
Renteinstrumenter		Eiendeler	Forpliktelseser		Eiendeler	Forpliktelseser
Rentebytteavtaler fastrente utlån	1 217 586	-	36 433	737 152	-	34 244
Sum renteinstrumenter	1 217 586	-	36 433	737 152	-	34 244
Sikring av innlån						
Rentebytteavtaler fastrente innlån	1 520 000	48 009	-	1 766 500	54 970	-348
Sum renteinstrumenter	1 520 000	48 009	-	1 766 500	54 970	-348
Andre finansielle derivater						
Garanti Eksportfinans	-	-	197	-	183	-
Sum andre finansielle derivater i balansen	-	-	197	-	183	-
Sum valuta- og renteinstrumenter i tusen kroner						
Sum renteinstrumenter	2 737 586	48 009	36 433	2 503 652	54 970	33 896
Sum andre finansielle derivater	-	-	197	-	183	-
Sum	2 737 586	48 009	36 630	2 503 652	55 153	33 896

Virkelig verdisikring

Netto tap resultatført knyttet til sikringsinstrumentene ved virkelig verdisikring av bankens fastrente innlån var 14,4 mill. kroner pr 31.12.2015 mot gevinst 30,9 mill.

kroner i 2014. Netto gevinst på sikringsobjekter knyttet til den sikrede risikoen var 13,0 mill. kroner pr 31.12.2015 mot tap 29,4 mill. kroner i 2014.

Garanti Eksportfinans AS

Banken deltar som eier i Eksportfinans AS i et garantisyndikat for nedskrivninger i obligasjonsbeholdningen til Eksportfinans AS. Startdato for garantien er 29.02.2008. Fra og med februar 2011 har det blitt

gjennomført årlige utvekslinger av sikkerhet i henhold til avtalen med utgangspunkt i verdien av obligasjonsbeholdningen i Eksportfinans AS ved utgangen av februar. Avtalen forventes å forfalle i desember 2023. Garantiavtalen er klassifisert

som et finansielt derivat i balansen og resultatføres under netto resultat fra andre finansielle investeringer. Bankens garanti er maksimert til 4,5 mill. kroner.

Note 8

Andre eiendeler

MORBANK			KONSERN	
31.12.14	31.12.15	(Hele tusen kroner)	31.12.15	31.12.14
		Forskuddsbetalt, ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		
26 198	31 272		32 182	26 198
20 802	13 777	Andre eiendeler	49 635	43 127
47 000	45 049	Sum	81 817	69 325

Note 9

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital

SpareBank 1 Ringerike Hadeland emitterer og innløser verdipapirgjeld som et ledd i likviditetsstyringen. Refinansieringsbehovet blir også delvis finansiert ved overføring av

utlånsportefølje til SpareBank 1 Boligkreditt AS. Oppstillingen er identisk i morbank og konsern. All verdipapirgjeld er utstedt i NOK.

Verdipapirgjeld

(Hele tusen kroner)	31.12.15	31.12.14
Obligasjonsgjeld, nominell verdi	4 110 000	4 443 500
Påløpte renter	32 340	30 653
Verdijusteringer	48 365	61 893
Sum verdipapirgjeld	4 190 705	4 536 046

Obligasjonsgjeld fordelt på forfallstidspunkt

(Hele tusen kroner)	31.12.15	31.12.14
2015	-	1 093 500
2016	417 000	575 000
2017	1 045 000	1 075 000
2018	1 628 000	1 100 000
2019	820 000	600 000
2020	-	-
2021	200 000	-
Sum obligasjonsgjeld, pålydende verdi	4 110 000	4 443 500

Endring i verdipapirgjeld

(Hele tusen kroner)	31.12.15	Emmitert/ utvidet i 2015	Forfalt/ innløst i 2015	31.12.14
Obligasjonsgjeld, nominell verdi	4 110 000	948 000	-1 281 500	4 443 500
Påløpte renter	32 340	-	-	30 653
Verdijusteringer	48 365	-	-	61 893
Sum verdipapirgjeld	4 190 705	948 000	-1 281 500	4 536 047

Ansvarlig lån

(Hele tusen kroner)	31.12.15	31.12.14
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital *	200 000	200 000
Påløpte renter	263	349
Sum ansvarlig lån	200 263	200 349

* Ansvarlig lån har en løpetid på 10 år med mulighet for call etter 5 år i juni 2019. Opprinnelig forfall i juni 2024.

Endring i ansvarlig lånekapital

(Hele tusen kroner)	31.12.15	Emmitert/ utvidet i 2015	Forfalt/ innløst i 2015	31.12.14
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital, nominell verdi	200 000	-	-	200 000
Påløpte renter	263	-	-	349
Sum ansvarlig lånekapital	200 263	-	-	200 349

Note 10**Annen gjeld og balanseførte forpliktelser**

MORBANK			KONSERN	
31.12.14	31.12.15	(Hele tusen kroner)	31.12.15	31.12.14
28 386	29 972	Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	41 642	28 386
135 820	88 053	Pensjonsforpliktelser	88 053	136 871
94 971	81 754	Annen gjeld	106 844	114 296
259 177	199 779	Sum annen gjeld og pensjonsforpliktelser	236 539	279 553

Det er kostnadsført 9,0 mill. kroner i sikringsfondsavgift i 2015 klassifisert som rentekostnad. Tilsvarende kostnad i 2014 utgjorde 8,5 mill. kroner.

Note 11

Kapitaldekning

Kapitalstyring

Nye kapitaldekningsregler i henhold til CRD IV/ Basel III ble innført i Norge 1. juli 2013 med overgangsbestemmelser som innebærer full gjennomføring fra 1. januar 2019. Fra og med 1. juli 2013 ble det innført nye bufferkrav jfr. finansieringsvirksomhetsloven § 2-9e. Per 31. desember 2015 er kravet til bevaringsbuffer 2,5 prosent, kravet til systemrisikobuffer 3 prosent og kravet til motsyklisk kapitalbuffer 1 prosent. Disse kravene er i tillegg

til kravet om at ansvarlig kapital skal utgjøre minst 4,5 prosent av ren kjernekapital, slik at samlet krav til ren kjernekapital pr 31. desember 2015 er 11 prosent. Bankens investering i datterselskapene Eien-
domsmegleren Ringerike Hadeland, SpareBank 1 Økonomihuset AS og SpareBank 1 Økonomihuset IT-nett AS faller inn under størrelses-
unntaket i konsolideringsforskriften § 5, 3. ledd, og det utarbeides således ikke kapitaldekning på konsolidert nivå.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland benytter standardmetoden for kredittrisiko og basismetoden for operasjonell risiko. Konsernets mål om ren kjernekapitaldekning er minimum 14,5 prosent og tilsvarer det minimumskravet til ren kjernekapitaldekning for banker definert som systemkritiske per 30. juni 2016.

Det er gjennomført forenklet revisorkontroll av resultatet og balanse i henhold til forskrift.

	MORBANK	
(Hele tusen kroner)	31.12.15	31.12.14
Egenkapitalbevis	1 394 665	1 394 665
Overkursfond	361 134	361 134
Utjevningfond, grunnfond og kompensasjonsfond	620 840	510 415
Fond for urealiserte gevinster	50 310	33 672
Avsatt til gaver og utbytte	111 934	143 505
Annen egenkapital	-21 631	-21 632
Sum balanseført egenkapital	2 517 251	2 421 759
Balanseført egenkapital som ikke inngår i kjernekapital	-111 934	-143 505
Verdiendringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse (AVA)	-3 165	-2 680
Fradrag for utsatt skatt, goodwill og andre immaterielle eiendeler	-6 783	-11 489
Fradrag for direkte og indirekte investeringer i selskaper i finansiell sektor ¹	-260 736	-190 911
Urealiserte gevinster (Basel III overgangsregler)	-	-18 659
Sum netto ren kjernekapital/ kjernekapital	2 134 634	2 054 515
Tilleggskapital utover kjernekapital		
Tidsbegrenset ansvarlig kapital	200 000	200 000
Fradrag for direkte og indirekte investeringer i selskaper i finansiell sektor ¹	-118 438	-140 598
36 % av netto urealiserte gevinster på finansielle instrumenter klassifisert som tilgjengelig for salg (Basel III overgangsregler)	-	6 717
Sum netto tilleggskapital	81 562	66 119
Netto ansvarlig kapital	2 216 195	2 120 634

Risikoveid beregningsgrunnlag		
Stater	-	-
Lokale og regionale myndigheter	4 737	6 763
Institusjoner	177 877	368 779
Foretak	4 080 920	2 579 225
Massemarked	1 396 066	2 439 868
Pantsikkerhet i eiendom	5 988 056	5 190 514
Forfalte engasjementer	41 356	102 377
Høyrisikoengasjementer	-	-
Obligasjoner med fortrinnsrett	67 560	71 390
Andeler i verdipapirfond	-	-
Øvrige engasjementer	189 531	275 769
Sum kredittrisiko	11 946 102	11 034 684
Operasjonell risiko	929 983	831 035
Motpartsrisiko derivater (CVA-risiko)	43 210	42 118
Totalt beregningsgrunnlag	12 919 295	11 907 837
Kapitaldekning		
Ren kjernekapitaldekning	16,5 %	17,3 %
Kjernekapitaldekning	16,5 %	17,3 %
Kapitaldekning	17,2 %	17,8 %
Bufferkrav		
Bevaringsbuffer (2,50%)	322 982	297 696
Motsyklisk buffer (1,00%)	129 193	-
Systemrisikobuffer (3,00 %)	387 579	357 235
Sum bufferkrav til ren kjernekapital	839 754	654 931
Minimumskrav til ren kjernekapital (4,50%)	581 368	535 853
Tilgjengelig ren kjernekapital	713 512	863 731

1. I henhold til Forskrift om beregning av ansvarlig kapital for finansinstitusjoner, oppgjørssentraler og verdipapirforetak skal fradraget for ikke-vesentlige investeringer i selskaper i finansiell sektor fases inn med følgende prosentsats:
- i 2014: 20 prosent
 - i 2015: 40 prosent
 - i 2016: 60 prosent
 - i 2017: 80 prosent

Note 12

Egenkapitalbevisiere og spredning av egenkapitalbevis per 31.12.2015

Det var 2.250 egenkapitalsbevisiere per 31.12.2015 De største var:	Antall	% av totalt antall egenkapital- bevis
1 Sparebankstiftelsen Ringerike	4 183 993	30,00 %
2 Sparebankstiftelsen Gran	2 789 330	20,00 %
2 Sparebankstiftelsen Jevnaker Lunner Nittedal	2 789 330	20,00 %
4 Fres AS	450 000	3,23 %
5 MP Pensjon PK	293 434	2,10 %
6 Wenaasgruppen AS	194 475	1,39 %
7 Ringeriks Kraft AS	153 167	1,10 %
8 Nordenfjelske Bykredits Stiftelse	130 000	0,93 %
9 Verdipapirfondet Eika	122 279	0,88 %
10 Wenaas Kapital AS AK	62 007	0,44 %
11 First Partners Holding 5 AS	57 480	0,41 %
12 Allumgården	54 987	0,39 %
13 G.A.S. Holding AS	44 702	0,32 %
13 Rg Holding AS	41 338	0,30 %
15 Pensjonsordningen For Apotekervirksomhet	41 072	0,29 %
16 Lunner Almenning	40 322	0,29 %
17 Stiksrud Holding AS	33 000	0,24 %
18 Gruer Øivind	30 088	0,22 %
19 Larre Eiendom 2 AS	29 160	0,21 %
20 Bjørn Staavi	26 402	0,19 %
Sum 20 største	11 566 566	82,93 %
Øvrige egenkapitalbevisiere	2 380 086	17,07 %
Totalt antall egenkapitalbevis (pålydende kr 100)	13 946 652	100 %

Egenkapitalbevisbrøk – Morbank

(Hele tusen kroner)	31.12.2015	01.01.2015	31.12.2014
Eierandelskapital	1 394 665	1 394 665	1 394 665
Overkursfond	361 134	361 134	361 134
Utjevningsfond eksklusive utbytte og fond for urealiserte gevinster	553 963	446 644	446 644
A. Sum egenkapitalbevisierenes kapital	2 309 762	2 202 443	2 202 443
Grunnfondskapital eksklusive gaver og fond for urealiserte gevinster	65 992	62 887	62 887
Kompensasjonsfond	885	885	885
B. Sum samfunnseid kapital	66 877	63 771	63 771
Egenkapital eksklusiv utbytte, fond for urealiserte gevinster og annen egenkapital	2 376 639	2 266 214	2 266 214
Eierandelsbrøk (A/(A+B))	97,19 %	97,19 %	97,19 %

Note 13

Segmentinformasjon

Inndelingen i segmentene som beskrevet under er knyttet til den måten konsernet styres og følges opp på internt i virksomheten. Morbanken har innført nye interne segmentrapporteringer på resultatposter fra og med 1.1.2015. Segmentinformasjonen pr 31. desember 2015 gjenspeiler denne modellen. Sammenlignbare tall er ikke utarbeidet pga manglende

historisk detaljinformasjon på inntekter og kostnader. Det ble foretatt noen justeringer i morbankens modell i 3. kvartal som medfører at segmentnoten ikke er direkte sammenlignbar mot tidligere kvartaler i 2015. På balanseposter segmentrapporteres det i morbank kun på utlån og innskudd. Øvrige balanseposter er klassifisert under «øvrig virksomhet».

Rapporteringen av segmenter er inndelt på følgende måte: Privatmarked inneholder privatkunder for hele banken, samt mindre bedriftskunder. Bedriftsmarked inneholder større bedriftsengasjementer. Eiendoms- og regnskaps- tjenester inneholder virksomhet i datterselskaper. IT- og regnskaps- tjenester er inkludert i konsernresultatet fra og med 2. kvartal 2015.

Konsern 31.12.2015

(Hele tusen kroner)

RESULTAT

	Privat- marked	Bedrifts- marked	Eiendoms- megling	IT- og regnskaps- tjenester	Øvrig virksomhet/ elimineringer	Totalt konsern
Netto renteinntekter og provisjon BK	207 355	116 567	455	82	41 828	366 287
Netto andre provisjonsinntekter	79 653	25 178	-	-	51	104 882
Netto andre inntekter	1 335	417	69 062	39 695	37 375	147 884
Driftskostnader	163 446	68 321	56 100	34 514	5 427	327 808
Resultat før tap	124 897	73 842	13 417	5 263	73 826	291 244
Tap på utlån og garantier	1 138	2 338	-	-	-	3 476
Resultat før skatt	123 759	71 504	13 417	5 263	73 826	287 768

BALANSE

	Privat- marked	Bedrifts- marked	Eiendoms- megling	IT- og regnskaps- tjenester	Øvrig virksomhet/ elimineringer	Totalt konsern
Utlån til kunder	9 224 464	7 534 657	-	-	38 333	16 797 453
Individuell nedskrivning utlån	-3 657	-15 842	-	-	-	-19 499
Gruppenedskrivning utlån	-14 027	-45 517	-	-	-	-59 544
Andre eiendeler	-	-	43 303	20 790	2 953 533	3 017 626
Sum eiendeler pr segment	9 206 780	7 473 297	43 303	20 790	2 991 866	19 736 036
Innskudd fra og gjeld til kunder	8 153 696	4 237 796	-	-	-	12 370 473
Annen gjeld og egenkapital	-	-	43 303	20 790	7 280 451	7 365 563
Sum egenkapital og gjeld pr segment	8 153 696	4 237 796	43 303	20 790	7 280 451	19 736 036

Note 14

SpareBank 1 Boligkreditt AS m.v.

SpareBank 1 Boligkreditt AS

Banken har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Boligkreditt inngått avtale om etablering av likviditetsfasilitet for SpareBank 1 Boligkreditt. Dette innebærer at bankene forplikter seg til å kjøpe obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) utstedt av SpareBank 1 Boligkreditt begrenset til en samlet verdi av de til enhver tid neste tolv måneders forfall i SpareBank 1 Boligkreditt. Forpliktelsen er begrenset til SpareBank 1 Boligkreditts forpliktelser til å innfri utstedte obligasjoner og tilhørende derivater etter at SpareBank 1 Boligkreditts egen beholdning av likviditet på forfallstidspunktet er trukket fra. Hver eier hefter prinsipielt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan

deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. I henhold til sin likviditetsstrategi holder SpareBank 1 Boligkreditt likviditet iht kravene etter Net Stable Funding Regime. Denne likviditetsreserven hensyntas ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derfor kun i de tilfeller hvor SpareBank 1 Boligkreditt ikke lenger har tilstrekkelig likviditet for de neste tolv måneders forfall at banken vil rapportere noe engasjement knyttet til dette.

Sammen med de øvrige eierne av SpareBank 1 Boligkreditt har banken også inngått avtale om å sikre at SpareBank 1 Boligkreditt til enhver tid har en kjernekapitaldekning på minimum 9 %. Aksjonærene skal tilføre tilstrekkelig kjernekapital innen 3 måneder etter

å ha mottatt skriftlig anmodning om dette. Aksjonærenes forpliktelse til å tilføre slik kjernekapital er proratisk og ikke solidarisk, og skal være i henhold til hver aksjonærs pro rata andel av aksjene i SpareBank 1 Boligkreditt. Hver eier hefter prinsipielt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. SpareBank 1 Boligkreditt har per 31. desember 2015 ca 16 % ansvarlig kapital, hvorav ca 12 % er kjernekapital. Sammenholdt med den svært lave risikoprofilen i SpareBank 1 Boligkreditt har banken vurdert det som usannsynlig at det blir innkalt kapital iht denne avtalen og har valgt å ikke holde noen reserver for dette.

SpareBank 1 Næringskreditt AS

Banken har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Næringskreditt AS, inngått avtaler om etablering av likviditetsfasilitet til SpareBank 1 Næringskreditt AS. Dette innebærer at bankene forplikter seg til å kjøpe obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) utstedt av SpareBank 1 Næringskreditt begrenset til en samlet verdi av de til enhver tid neste tolv måneders forfall i SpareBank 1 Næringskreditt. Forpliktelsen er begrenset til SpareBank 1 Næringskreditts forpliktelser til å innfri utstedte obligasjoner og tilhørende derivater etter at SpareBank 1 Næringskreditts egen beholdning av likviditet på forfallstidspunktet er trukket fra. Hver eier hefter prinsipielt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold

til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. I henhold til sin likviditetsstrategi holder SpareBank 1 Næringskreditt likviditet iht kravene etter Net Stable Funding Regime. Denne likviditetsreserven hensyntas ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derfor kun i de tilfeller hvor SpareBank 1 Næringskreditt ikke lenger har tilstrekkelig likviditet for de neste tolv måneders forfall at banken vil rapportere noe engasjement knyttet til dette.

Sammen med de øvrige eierne av SpareBank 1 Næringskreditt har banken også inngått avtale om å sikre at SpareBank 1 Næringskreditt til enhver tid har en kjernekapitaldekning på minimum 9 %.

Aksjonærene skal tilføre tilstrekkelig kjernekapital innen 3 måneder etter å ha mottatt skriftlig anmodning om dette. Aksjonærenes forpliktelse til å tilføre slik kjernekapital er proratisk og ikke solidarisk, og skal være i henhold til hver aksjonærs pro rata andel av aksjene i SpareBank 1 Næringskreditt AS. Hver eier hefter prinsipielt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. SpareBank 1 Næringskreditt har per 31. desember 2015 ca 16 % ansvarlig kapital, hvorav ca 12 % er kjernekapital. Sammenholdt med den svært lave risikoprofilen i SpareBank 1 Næringskreditt har banken vurdert det som usannsynlig at det blir innkalt kapital iht denne avtalen og har valgt å ikke holde noen reserver for dette.

SpareBank 1 Kredittkort AS

SpareBank 1 Kredittkort AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen, og har som formål å være felles kredittkortselskap for bankenes kunder. SpareBank 1 Ringerike Hadeland har inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Kredittkort AS og med SpareBank 1 Kredittkort AS. Avtalen

innebærer blant annet at banken er forpliktet til å bidra med egenkapital slik at SpareBank 1 Kredittkort AS har en forsvarlig ansvarlig kapital, og til enhver tid oppfyller de minstekrav til ansvarlig kapital som følger av lovgivning og/eller anbefalinger fra Finanstilsynet og som er nødvendig for en forsvarlig drift av SpareBank 1 Kredittkort. Banken er også

forpliktet til å bidra med funding av egen portefølje (total balanse). Banken mottar provisjon fra SpareBank 1 Kredittkort AS tilsvarende bankens andel av renteinntekter fratrasket fundingkostnader og konstaterte tap, bankens andel av transaksjonsinntekter samt nysalgsprovisjon.

Det vises til note 9 i årsregnskapet for 2014 for ytterligere informasjon.

Note 15

Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter

Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter skal presenteres per nivå med følgende nivåinn- deling for måling av virkelig verdi:

- notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse (nivå 1)
- verdsettelse basert på andre observerbare faktorer enn notert pris (brukt i nivå 1) enten direkte (pris) eller indirekte (utledet fra priser) for eiendelen eller forplik- elsen, (nivå 2)
- verdsettelse basert på faktorer som ikke er hentet fra observerbare markeder (ikke observerbare forutsetninger) (nivå 3)

Konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi pr. 31.12.2015

Eiendeler (hele tusen kroner)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	-	48 009	-	48 009
- Obligasjoner og sertifikater	-	1 150 600	-	1 150 600
- Egenkapitalinstrumenter og verdipapirfond	6 502	-	4 501	11 002
- Fastrentelån	-	-	1 459 147	1 459 147
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg				
- Egenkapitalinstrumenter	-	-	473 402	473 402
Sum eiendeler	6 502	1 198 609	1 937 050	3 142 161

Forpliktelser (hele tusen kroner)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	-	36 630	-	36 630
Sum forpliktelser	-	36 630	-	36 630

Konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi pr. 31.12.2014

Eiendeler (hele tusen kroner)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	-	55 153	-	55 153
- Obligasjoner og sertifikater	-	1 157 875	-	1 157 875
- Egenkapitalinstrumenter og verdipapirfond	25 250	-	6 429	31 679
- Fastrentelån	-	-	994 633	994 633
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg				
- Egenkapitalinstrumenter	-	-	406 353	406 353
Sum eiendeler	25 250	1 213 028	1 407 415	2 645 693

Forpliktelser (hele tusen kroner)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	-	33 896	-	33 896
Sum forpliktelser	-	33 896	-	33 896

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på markedspris på balansedagen. Et marked er betraktet som aktivt dersom markedskursene er enkelt og regelmessig tilgjengelige fra en børs, handler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse prisene representerer faktiske og regelmessige forekommende markedstransaksjoner på en arm-lengdes avstand. Markedsprisen som benyttes for finansielle eiendeler er gjeldende kjøpskurs; for finansielle forpliktelser benyttes gjeldende salgskurs. Disse instrumentene er inkludert i nivå 1. Instrumenter inkludert i nivå 1 omfatter kun egenkapitalinstrumenter notert på Oslo Børs.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked (for eksempel enkelte OTC derivater) bestemmes ved å bruke verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelsesmetodene maksimerer

bruken av observerbare data der det er tilgjengelig, og belager seg minst mulig på konsernets egne estimater. Dersom alle vesentlige data som kreves for å fastsette virkelig verdi av et instrument er observerbare data, er instrumentet inkludert i nivå 2. Instrumenter inkludert i nivå 2 omfatter renteswapper og obligasjoner og sertifikater som inngår i likviditetsporteføljen.

Dersom en eller flere vesentlige data ikke er basert på observerbare markedsdata, er instrumentet inkludert i nivå 3.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke er basert på observerbare markedsdata bestemmes ved å bruke en av følgende eller en kombinasjon av følgende verdsettelsesmetoder:

- siste kjente transaksjonskurs
- resultat per aksje
- utbytte per aksje
- rapportert EBITDA for underliggende aksjeselskap
- siste kjente transaksjonskurs på sammenlignbare instrumenter

Instrumenter inkludert i nivå 3 som verdsettes etter disse verdsettelsesmetoder omfatter noterte egenkapitalinstrumenter, som vurderes til virkelig verdi over resultatet. Eierandelene i SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt verdivurderes til gjennomsnittlig emisjonskurs.

Fastrentelån klassifisert i nivå 3 verdivurderes månedlig basert på en neddiskontert nåverdi av fremtidige kontantstrømmer fra porteføljen. Diskonteringsrenten settes lik en stipulert markedsrente for porteføljen. Verdien tilsvarer bankens beste estimat på prisen en markedsdeltaker vil være villig til å betale for fastrenteutlånsporteføljen i et annenhåndsmarked for fastrenteutlån.

Endringer i instrumentene klassifisert i nivå 3 pr. 31.12.2015

	Fastrentelån	Egenkapital-instrumenter	Sum
Inngående balanse	994 633	412 782	1 407 415
Investeringer i perioden	-	47 998	47 998
Tilbakebetaling av kapital	-	-	-
Salg i perioden (til bokført verdi)	-	-1 602	-1 602
Netto volumendring i perioden	469 574	-	469 574
Gevinst eller tap ført i resultatet	-5 060	-1 755	-6 815
Gevinst eller tap ført direkte mot utvidet resultat	-	20 481	20 481
Utgående balanse	1 459 147	477 903	1 937 051

Verdsettelsen av fastrentelånene er basert på endringer i markedsrenten og endringer i porteføljens kunderente hensyntatt gjennomsnittlig gjenværende løpetid på porteføljen. Gjennomført sensitivitetsanalyse

indikerer at en økning i markedsrenten på 10 basispunkter ville medført en brutto negativ resultateffekt på 5,7 mill kroner. Tilsvarende ville en reduksjon i markedsrenten på 10 basispunkter medført en brutto

positiv resultateffekt på 5,7 mill kroner.

Note 16

Finansielle instrumenter og motregning

Banken er pliktig å opplyse om hvilke finansielle instrumenter banken anser å oppfylle kravene til nettoføring ihht. IAS 32.42, samt hvilke finansielle instrumenter man har inngått motregningsavtaler på. Begge ihht. IFRS 7.13 A-F.

I den finansielle oppstillingen har banken ingen finansielle instrumenter som bokføres netto.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har ikke inngått ISDA-avtaler som tillater motregning på finansielle

instrumenter. Kunder som driver tradingvirksomhet henvises til SpareBank 1 SMN for utøvelse av virksomheten.

Note 17

Kjøp av virksomhet

Det ble 29. januar 2015 inngått avtale om kjøp av samtlige aksjer i selskapene Økonomihuset Regnskap AS og Økonomihuset IT-Nett AS. Selskapene driver virksomhet innen regnskapsføring, rådgivning, ASP-drift og installasjon av IKT-utstyr og hadde 61 ansatte (54 årsverk) per 31. desember 2015. Konsernet utvider med dette kjøpet sitt tjenestespekter og det forventes å bidra til økt langsiktig lønnsomhet. Virksomheten vil bli drevet videre under merkevarenavnet SpareBank 1 Økonomihuset. De to selskapene

omsatte i 2014 for til sammen 51,4 mill. kroner og resultat før skatt var 7,1 mill. kroner.

Transaksjonsdato var 20. mars 2015 og selskapenes balanse konsolideres fra og med 31. mars 2015. Resultatregnskapene er konsolidert fra og med 2. kvartal 2015.

Hvis de to oppkjøpte selskapene hadde vært konsolidert fra 1. januar 2015 ville resultatregnskapet i konsernet for hele 2015 vist andre driftsinntekter på 127,7 mill. kroner, sum

driftskostnader på 340,7 mill. kroner og resultat etter skatt på 227,9 mill. kroner (pro forma tall).

Transaksjonskostnader på 1,1 mill. kroner er ført på linjen andre driftskostnader i resultatregnskapet for 1. halvår 2015 og 0,8 mill. kroner i 4. kvartal 2014.

Det er gjennomført en foreløpig merverdianalyse i henhold til IFRS 3R av de to oppkjøpte og konsoliderte selskapene per 31. mars 2015 (i 1.000 kroner):

	Balanseført verdi i oppkjøpte selskap	Identifisert netto merverdi	Balanseført verdi i konsernet
Kontanter og bankinnskudd	11 629	-	11 629
Kundefordringer og andre fordringer	11 280	-	11 280
Varige driftsmidler	767	-	767
Goodwill	193	-193	-
Merkenavn	-	1 912	1 912
Ansatte (vil regnskapsmessig inngå i goodwill)	-	19 970	19 970
Kunderelasjoner	-	9 750	9 750
Andre immaterielle eiendeler	133	-	133
Utsatt skattefordel	54	-	54
Leverandørgjeld og annen gjeld	-19 461	-	-19 461
Utsatt skattegjeld	-	-3 149	-3 149
Netto identifiserte eiendeler og gjeld	4 595	28 290	32 885
Goodwill ved oppkjøpene	-	-	16 950
Kjøpesum	-	-	49 835

I kjøpesummen er innregnet neddiskontert verdi av forventet betinget vederlag med 1,8 mill. kroner. Betinget vederlag opptjenes i henhold til aksjekjøpsavtalen på grunnlag av selskapenes resultater for 2015, 2016 og 2017. Betinget vederlag vil maksimalt kunne utgjøre 4,9 mill. kroner (neddiskontert).

Det regnskapsmessige goodwill-beløpet i konsernregnskapet forventes ikke å gi skattemessig fradrag.

RESULTATER FRA KVARTALSREGNSKAPENE

KONSERN

(Hele tusen kroner)	4. kvartal 2015	3. kvartal 2015	2. kvartal 2015	1. kvartal 2015	4. kvartal 2014	3. kvartal 2014	2. kvartal 2014	1. kvartal 2014	4. kvartal 2013
RESULTAT									
Renteinntekter	153 634	162 068	163 571	165 768	177 065	178 663	178 312	174 002	178 799
Rentekostnader	69 771	80 921	87 703	95 520	99 345	101 342	103 961	100 602	100 840
Netto renteinntekter	83 863	81 148	75 868	70 248	77 720	77 322	74 351	73 400	77 959
Provisjonsinntekter	40 874	41 919	39 949	42 170	40 610	40 982	41 636	42 199	41 843
Provisjonskostnader	2 181	2 065	1 956	1 878	2 965	2 712	2 200	2 426	1 995
Andre driftsinntekter	30 167	28 941	35 379	17 297	16 051	17 854	20 395	13 801	14 136
Netto provisjonsinntekter og andre inntekter	68 859	68 795	73 372	57 590	53 695	56 124	59 831	53 575	53 984
Utbytte og andre inntekter fra verdipapirer	94	5	502	12 959	5	19 324	7 975	1 213	0
Inntekter av eierinteresser	11 331	7 558	13 611	11 438	15 833	19 022	19 059	10 154	9 500
Netto verdiendring på finansielle eiendeler	-14 813	-1 750	-1 714	89	119	5 092	3 322	13 488	14 437
Netto avkastning på finansielle investeringer	-3 389	5 813	12 399	24 487	15 956	43 437	30 357	24 854	23 938
Sum inntekter	149 334	155 755	161 638	152 325	147 371	176 883	164 539	151 829	155 881
Personalkostnader	51 569	47 454	49 004	37 621	37 881	40 828	37 286	35 353	41 490
Ordinære avskrivninger	3 297	4 445	4 582	4 557	4 481	4 448	4 320	4 173	4 238
Andre driftskostnader	31 982	30 998	31 565	30 733	27 856	25 414	27 788	30 117	23 945
Sum driftskostnader	86 849	82 897	85 151	72 911	70 218	70 690	69 394	69 642	69 673
Driftsresultat før tap	62 485	72 858	76 486	79 414	77 153	106 194	95 145	82 187	86 207
Tap på utlån og garantier	2 152	611	852	-140	-174	717	-1 381	1 219	2 663
Resultat før skatt	60 333	72 247	75 635	79 554	77 327	105 477	96 526	80 967	83 544
Skattekostnad	11 505	21 985	15 115	13 644	13 846	23 620	18 907	15 417	18 735
Periodens resultat	48 828	50 262	60 520	65 910	63 482	81 857	77 619	65 551	64 809
Poster som ikke vil bli reklassifisert til resultat									
Aktuarielle gevinster og tap vedrørende ytelsespensjon	1 421	-	45 496	-	-66 339	-	-	-	10 324
Andre inntekter og kostnader tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	1 085	-	6 341	-	-2 295	302	-996	-	1 583
Skattekostnad	-384	-	-12 284	-	17 912	-	-	-	-2 891
Poster som vil bli reklassifisert til resultat									
Endr i virkelig verdi for inv tilgjengelig for salg	16 185	2 317	299	1 680	3 640	-19 192	5 650	1 561	1 932
Andre inntekter og kostnader tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	-	-	-	-	25	-	-	-	998
Sum øvrige resultatposter ført mot egenkapitalen	18 307	2 317	39 852	1 680	-47 057	-18 890	4 654	1 561	11 946
Totalresultat	67 135	52 580	100 372	67 590	16 424	62 967	82 273	67 112	76 755

(Hele tusen kroner)	4. kvartal 2015	3. kvartal 2015	2. kvartal 2015	1. kvartal 2015	4. kvartal 2014	3. kvartal 2014	2. kvartal 2014	1. kvartal 2014	4. kvartal 2013
Lønnsomhet									
Egenkapitalavkastning ¹	7,4 %	7,8 %	9,6 %	10,5 %	10,0 %	13,0 %	12,7 %	10,8 %	10,7 %
Egenkapitalavkastning (totalresultat)	10,2 %	8,1 %	15,9 %	10,7 %	2,6 %	10,0 %	13,5 %	11,1 %	12,7 %
Kostnadsprosent ²	58,2 %	53,2 %	52,7 %	47,9 %	47,6 %	40,0 %	42,2 %	45,9 %	44,7 %
Balansetall									
Brutto utlån til kunder ⁵	16 797 454	16 600 654	16 617 323	15 639 609	15 543 065	15 462 937	15 461 648	15 094 582	14 790 871
Brutto utlån til kunder inkl. SpareBank 1 Boligkreditt ⁵	22 510 093	21 811 920	21 520 227	20 804 658	20 651 034	20 441 685	20 382 926	19 943 089	19 560 794
Innskudd fra kunder	12 370 473	12 354 048	12 453 823	11 814 893	11 583 933	11 386 133	11 601 037	10 585 800	10 615 580
Innskuddsdekning	73,6 %	74,4 %	74,9 %	75,5 %	74,5 %	73,6 %	75,0 %	70,1 %	71,8 %
Utlånsvekst siste 12 måneder	8,1 %	7,4 %	7,5 %	3,6 %	5,1 %	5,1 %	7,5 %	6,6 %	5,0 %
Utlånsvekst inkl. SpareBank 1 Boligkreditt	9,0 %	6,7 %	5,6 %	4,3 %	5,6 %	5,8 %	7,5 %	9,0 %	8,4 %
Innskuddsvekst siste 12 måneder	6,8 %	8,5 %	7,4 %	11,6 %	9,1 %	9,8 %	8,7 %	8,0 %	9,0 %
Gjennomsnittlig forvaltningskapital i kvartalet	19 778 914	19 816 276	19 575 581	19 266 265	19 015 783	18 983 299	18 667 938	18 123 203	17 871 099
Forvaltningskapital	19 736 036	19 821 791	19 810 760	19 340 402	19 192 129	18 839 437	19 127 161	18 208 716	18 037 690
Forvaltningskapital inkl. SpareBank 1 Boligkreditt	25 448 675	25 033 057	24 713 665	24 505 451	24 300 099	23 818 185	24 048 439	23 057 223	22 807 613
Tap og mislighold i % av brutto utlån									
Tapsprosent utlån ³	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %
Misligholdte engasjement i % av brutto utlån	0,4 %	0,4 %	1,0 %	0,5 %	0,7 %	0,4 %	0,4 %	0,7 %	0,5 %
Andre tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån	0,1 %	0,1 %	0,1 %	0,2 %	0,2 %	0,2 %	0,2 %	0,2 %	0,2 %
Soliditet ⁶									
Kapitaldekningsprosent	17,0 %	17,5 %	17,4 %	17,6 %	17,8 %	18,3 %	17,0 %	14,9 %	15,6 %
Kjernekapitaldekningsprosent	16,4 %	16,8 %	16,7 %	16,9 %	17,3 %	17,6 %	17,0 %	14,9 %	15,6 %
Ren kjernekapitalprosent	16,4 %	16,8 %	16,7 %	16,9 %	17,3 %	17,6 %	17,0 %	14,9 %	15,6 %
Kjernekapital	2 134 634	2 124 145	2 112 376	2 054 296	2 054 515	2 092 410	1 975 055	1 711 095	1 737 350
Netto ansvarlig kapital	2 216 195	2 213 868	2 204 915	2 141 613	2 120 634	2 164 134	1 975 055	1 711 095	1 737 350
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)	9,7 %	9,4 %	9,3 %	9,5 %	9,5 %				
Kontor og bemanning									
Antall kontor	8	8	8	8	8	8	8	9	9
Antall årsverk	223,4	227,2	228,4	225,2	172,6	173,6	173,2	173,5	172,1
Egenkapitalbevis									
Børskurs ved utgangen av kvartalet	175,50	170,00	168,50	155,00	155,00	143,50	130,00	122,00	122,50
Antall utstedte bevis	13 946 652	13 946 652	13 946 652	13 946 652	13 946 652	13 946 652	13 946 652	13 946 652	13 946 652
Bokført egenkapital per egenkapitalbevis	187,99	183,34	179,70	172,75	178,08	176,95	172,59	166,81	170,82
Resultat per egenkapitalbevis per kvartal (kr) (morbank) ⁴	2,55	2,76	2,82	4,77	3,27	4,53	5,91	3,81	3,62
Resultat per egenkapitalbevis per kvartal (kr) (konsern) ⁴	3,39	3,47	4,16	4,55	4,42	5,68	5,36	4,58	4,52
Pris / Resultat per egenkapitalbevis - annualisert	12,93	12,23	10,13	8,51	8,77	6,32	6,07	6,69	6,78
Pris / Bokført egenkapital	0,93	0,93	0,94	0,90	0,87	0,81	0,75	0,73	0,72

1. Ordinært resultat i prosent av gjennomsnittlig egenkapital

2. Sum kostnader i prosent av sum driftsinntekter

3. Netto tap i prosent av brutto utlån. I tidligere delårsrapporter er det oppgitt annualiserte tall. De historiske tallene før 3. kvartal 2013 er omarbeidet.

4. Kvartalsresultat eks. ikke-kontrollerende eierinteresser multiplisert med egenkapitalbevisprosenten og dividert på gjennomsnittlig antall egenkapitalbevis

5. I Q3-2014 er 152 mNOK blitt reklassifisert fra brutto utlån til utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner. Tall for Q2-2014 er omarbeidet til å være sammenlignbare.

6. Fra og med Q3-14 rapporterer banken kun kapitaldekning for morbanken (nye konsolideringsregler). Historiske tall knytter seg til konsernet.

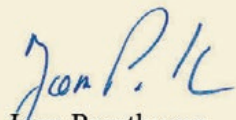
ERKLÆRING I HENHOLD TIL VERDIPAPIRHANDELLOVENS § 5-6

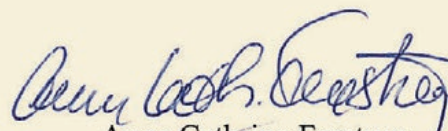
Vi erklærer, etter beste overbevisning, at delårsregnskapet for SpareBank 1 Ringerike Hadeland for perioden 1. januar til 31. desember 2015 er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, herunder IAS 34 Delårsrapportering, og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av morbankens og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

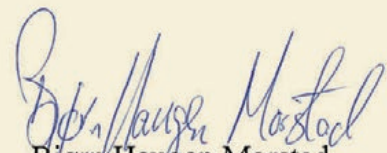
Vi erklærer også, etter beste overbevisning, at delårsberetningen gir en rettviseende:

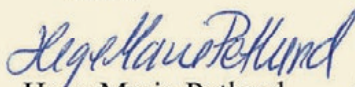
- oversikt over viktige begivenheter i regnskapsperioden og deres innflytelse på delårsregnskapet
- beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer konsernet står overfor i neste regnskapsperiode
- beskrivelse av vesentlige transaksjoner med nærstående.

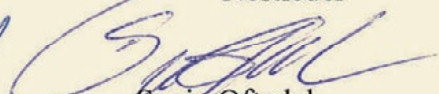
Hønefoss, 3. februar 2016
I styret for SpareBank 1 Ringerike Hadeland

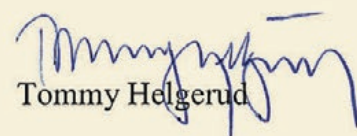

Jørn Prestkvern
Leder

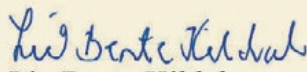

Anne Cathrine Frøstrup
Nestleder

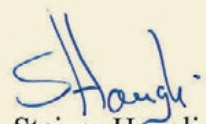

Bjørn Haugen Morstad

Hege Marie Petlund

Svein Oftedal

Tommy Helgerud

Liv Bente Kildal

Steinar Håugli
Adm. banksjef

LOKALBANKER

SpareBank 1 Ringerike
Søndre Torv 6
3504 Hønefoss

SpareBank 1 Hole
Vik Torv
3530 Røyse

SpareBank 1 Nittedal
Mattias Skyttersvei 21-23
1482 Nittedal

SpareBank 1 Jevnaker
Storgata 14
3520 Jevnaker

SpareBank 1 Lunner
Harestua Senter
2743 Harestua

SpareBank 1 Gran
Smietorget
2750 Gran

AVDELINGSKONTOR

SpareBank 1 Ringerike
avd. Hønen
Hønegaten 72
3515 Hønefoss

SpareBank 1 Gran
avd. Brandbu
Storlinna 44
2760 Brandbu

KONSERNET SPAREBANK 1 RINGERIKE HADELAND

Postboks 518 Sentrum
Søndre Torv 6
3504 Hønefoss
Telefon: 02130
Telefaks: 32 11 33 01
E-post: firmapost@rhbank.no